

بسمه تعالی



دانشگاه علوم پزشکی مجازی
Virtual University of Medical Sciences

مشخصات کلی درس

• نام درس: اخلاق اسلامی – آیین زندگی

• رشته: پزشکی و سایر رشته ها

• مقطع: دروس عمومی

• مشخصات استاد مسؤول:

نام	نام خانوادگی	رتبه	گروه	دانشگاه	شماره تماس
سیدمرتضی	موسوی گرمارودی	استادیار	معارف اسلامی	علوم پزشکی	051-382000351

آدرس پست الکترونیکی استاد مسؤول: mosavim@mums.ac.ir

اهداف و معرفی درس

برای ما به عنوان یک مسلمان ایرانی دانستن مباحث درس اخلاق اسلامی (شامل اخلاق بندگی: مجموعه فضایل و رذایل مانند: ایمان، توکل، خوف و رجاء، عشق و محبت... که بیانگر رابطه فرد با خدا است.

و اخلاق فردی: مجموعه فضایل و رذایل مثل صبر، حکمت و... که در رابطه با خویشتن مورد مطالعه قرار میگیرد.

و اخلاق اجتماعی: مجموعه فضایل و رذایل که در روابط اجتماعی فرد و چگونگی تعامل او با دیگران بررسی میشود.

و اخلاق زیست محیطی: مجموعه باید ها و نباید ها در برابر محیط زیست و حیوانات، ضروری است زیرا:

- بر اساس آموزه های اسلام ، آمدن آخرین فرستاده الهی برای کامل نمودن مکارم اخلاق بیان شده است.

- مشکلات جهان معاصر در کنار آمیخته شدن زندگی انسان به دستاوردهای مادی و فتح قله های تکنولوژی و صنعت ، نیاز توجه به آموزه های اخلاقی را بیش از پیش نموده است.
- افزون بر اخلاق فردی و توجه به خویشتن و پاسداشت الزامات اخلاقی در باره خود همچون کرامت نفس و عزت مندی ، عرصه های اجتماعی و حرفه ای نیز به طور جدی نیازمند دستیابی به مهارت های اخلاقی و پیمودن مسیر اخلاق است.
- بخش مهمی از مسائل اخلاقی و مفاهیم مورد نظر را می توان در متون دینی بویژه در آموزه های قرآن و روایات پیامبر اکرم(ص) و امامان معصوم(ع) یافت که زمینه ساز ارائه الگو و نظام اخلاقی مبتنی بر آموزه های دینی است.

اهداف کلی:

1. آشنایی با مفهوم اخلاق ، علم اخلاق و اخلاق اسلامی .
2. تحلیل و درک درست از تاثیر اخلاق در بهبود زندگی فردی و اجتماعی.
3. درس آموزی از آموزه های رسول اکرم (ص) و اهل البیت (ع)

اهداف جزئی:

1. آشنایی با مباحث پایه اخلاق :
 - 1.1. واژه شناسی
 - 1.2. تعریف اخلاق
 - 1.3. تاریخچه علم اخلاق اسلامی
 - 1.4. اهمیت اخلاق و آثار آن در زندگی
 - 1.5. امتیازات و ویژگی های اخلاق اسلامی
2. انسان شناسی:
 - 2.1. سرشت انسان
 - 2.2. ساختار چند ساحتی وجود بشر
 - 2.3. ساحت ها و قوای نفس
 - 2.4. حالات نفس
 - 2.5. ظرفیت ها و توانایی های انسان
 - 2.6. فواید ملکه (صفات پایدار نفسانی)
 - 2.7. اصول تحصیل ملکه
 - 2.8. نظام ارزش گذاری فطری و محیطی و نقش آن دو در شکل گیری فضیلت یا عادت

4. مقصد رشد اخلاقی

انسان دارای دو بعد فردی و اجتماعی

4،1 . مقصد رشد و ارزش انسان در حیات فردی

4.2. قرب به خدا

4.3. مقصد رشد و ارزش انسان در حیات اجتماعی

5. موانع رشد

موانع درونی :

5.1. هوای نفس

5.2. جهل

5،3 . عجز

5،4 . عادت های ناپسند

موانع بیرونی :

5،5 . دنیا

5،6 . شیطان

5،7 . طاغوت

6. امکانات رشد

6.1. علم و عمل

6.2. توان

6.3. توجه

7. برخورداری های شخصیت کامل اخلاقی

7.1. آرامش

7.2. موفقیت

7.3. امیدواری و ایمنی از احساس پوچی

7،4 . شادمانی

7،5 . زیبایی

7،6 . لذت

7،7 . خلاقیت

7،8 . محبوبیت

7،9. نیرومندی

8. نقش اخلاق در شکل گیری جامعه مطلوب

- امنیت اجتماعی :

8،1. امنیت جانی

8.2. امنیت مالی

8.3. امنیت حیثیتی

- فقر زدایی و گسترش رفاه عادلانه

- توسعه دانایی و شکوفایی علمی

موانع توسعه دانایی:

8،4. رذایل فردی

8،5. رذایل اجتماعی

9. آسیب شناسی رابطه با خود

9.1. خود فراموشی و خود فریبی

9.2. وسوسه پذیری و ضعف اراده

9.3. زیاده خواهی

10. بهبود رابطه با خود (اخلاق فردی حداقلی)

10.1. خودآگاهی

10.2. انضباط روحی و مدیریت نفس

10.3. قناعت

11. رابطه ایده آل با خود (اخلاق فردی حداکثری)

11.1. حکمت

11.2. کرامت و عزت نفس

11،3. عفت

12. آسیب شناسی رابطه با خدا

12.1. غفلت و خدا فراموشی

12.2. ناامیدی از رحمت خدا و فریفتگی به رحمت او

12،3. کفران

13. بهبود رابطه با خدا (اخلاق بندگی خداقلی)

13.1. یقظه

13.2. خوف و رجا

13،3. شکر

14. رابطه مطلوب با خدا (اخلاق بندگی خداکثری)

14.1. توکل

14.2. محبت

14.3. رضا و تسلیم

15. آسیب شناسی رابطه با دیگران

15.1. ستم

15.2. تکبر

15.3. بی مبالاتی در آداب و معاشرت

16. بهبود رابطه با دیگران (اخلاق اجتماعی خداقلی)

16.1. عدالت

16.2. تواضع

16،3. تادب به آداب اجتماعی

17. رابطه مطلوب با دیگران (اخلاق اجتماعی خداکثری)

17.1. برادری

17.2. ایثار

17.3. استکبارستیزی

وظایفی که دانشجو برای موفقیت در این درس باید انجام دهد:

1. ثبت مطالب و موضوعات مهم درس
2. مشارکت فعال در بحث‌های کلاس
3. انجام کامل و به موقع تکالیف و پروژه‌های تعیین شده
4. همکاری در روند آموزش و رعایت اصول اخلاق دانشجویی

□ ارائه درس به شکل حضوری خواهد بود.

منابع درسی دانشجویان

صفحات و فصل‌های مشخص شده برای آزمون	مشخصات کتاب شامل عنوان، نویسندگان، مترجمین، انتشارات، سال و نوبت چاپ
از اول کتاب تا آخر	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)، مهدی علیزاده و دیگران، دفتر نشر معارف

محتوای الکترونیکی

متن / pdf - صوت / mp3 - عکس و اسلاید - ویدئو

منبع مطالعه بیشتر

1. معراج السعاده، علامه حاج ملا احمد نراقی.
2. خودشناسی و خودسازی، محمد تقی سبحانی.
3. اخلاق در قرآن، آیه الله ناصر مکارم شیرازی.
4. اخلاق در قرآن، محمد تقی مصباح یزدی.
5. فلسفه و هدف زندگی، علامه محمد تقی جعفری.
6. جبر و اختیار، آیه الله جعفر سبحانی.
7. انسان کامل، علامه شهید مرتضی مطهری.

8. رازهای نماز ، آیه الله جوادی آملی.
9. گناهان کبیره ، آیه الله شهید سید عبدالحسین دستغیب.
10. مسئله حجاب ، علامه شهید مرتضی مطهری.
11. اخلاق اسلامی یا آداب سیر و سلوک ، حبیب الله طاهری.

خودآزمون ها

- خودآزمون ها می توانند در کمک به یادگیری و خودارزیابی دانشجویان نقش مهمی داشته باشند.
- در آزمون های تشریحی دانشجو باید پس از آزمون با توجه به پاسخ ارائه شده استاد، آزمون خود را تصحیح کند.

شماره	عنوان آزمون	نوع آزمون	مهلت پاسخ دادن دانشجویان
برای مثال	علل انحطاط اخلاق در دنیای معاصر	تشریحی	از 99/9/14 تا 99/9/21

تکالیف و فعالیت های یادگیری دانشجویان

• تکالیف طول ترم

1. پرسش و پاسخ درباره مباحث درس
- پاسخها باید به قلم خود دانشجو بوده و تعداد سطر تعیین شده برای پاسخ رعایت شود. بنابر این:
- به مطالب کپی شده بسته به محتوای ارسالی، نمره کمتر تا صفر تعلق می گیرد.
- در صورت ارسال جواب یکسان با دانشجوی دیگر به هیچ یک نمره ای تعلق نخواهد گرفت.

شماره	عنوان تکلیف	شرح تکلیف	مهلت پاسخ دادن دانشجویان	مهلت فیدبک دادن مدرس	هدف از ارائه تکلیف
-------	-------------	-----------	--------------------------	----------------------	--------------------

مثال	پرسش اول	معنا و هدف زندگی از دیدگاه اسلام و پوچ گرایان را توضیح دهید.	99/8/12 تا 99/8/22	99/8/30	مرور فصل مربوطه از منبع درسی و درک مفاهیم مربوطه
------	----------	--	--------------------------	---------	---

• گفتگو (فورم)

چند موضوع از مباحث درس برای گفتگو و اظهار نظر دانشجویان مشخص خواهد شد و به میزان و کیفیت مشارکت امتیاز داده خواهد شد.

شماره	عنوان گفتگو	شرح گفتگو	مهلت مشارکت دانشجویان	مهلت فیدبک دادن مدرس	هدف از گفتگو
مثال	گفتگوی اول	نقد و بررسی دلایل عقب ماندگی غرب از معنویت (اظهار نظر باید به قلم خودتان و بر اساس واقعیت های موجود باشد)	99/8/12 تا 99/9/12	99/9/20	آسیب شناسی عملکرد غرب

ارزشیابی دانشجویان

- نمره ارزشیابی در طول ترم (انجام تکالیف) 3 نمره
- ارائه گواهی درسهای مجازی نهاد: 3 نمره
- نمره ارزشیابی نهایی : آزمون پایان ترم 14 نمره (سوال چهار گزینه ای یا تشریحی) از محتوای بارگذاری شده و مطالب سر کلاس و فصلهای تعیین شده کتاب.